

Welkom bij het webinar

“Flexibel Onderwijs ontwerpen,
hoe doe je dat?”

We starten om 11.00 uur

SPECIAL INTEREST GROUP
Onderwijslogistiek

Onderwijslogistiek helpt om studenten in zo kort mogelijke leertrajecten op hoog niveau op te leiden en daarbij docenten, locaties en leermiddelen optimaal in te zetten.

The complex block contains a logo on the left with three overlapping squares in green, blue, and red. To the right of the logo is the text "SPECIAL INTEREST GROUP" in green and "Onderwijslogistiek" in blue. Below this is a paragraph of text in black.

Welkom en programma

- 11:00-11:05** Welkom + korte terugblik op webinar 1 en 2
Marcel Penners, SIG Onderwijslogistiek
- 11:05-11:45** Flexibel Onderwijs Ontwerpen, hoe doe je dat?
Roel Grol en Elvia Folmer (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)
- 11.45-11:55** Vragen
- 11:55–12.00** Afsluiting en vooruitblik naar het 4^e webinar “Student vraagt, docent volgt?!”

wendbaar organiseren
keuzemogelijkheden

keuzewijsheid

toetsen

responsieve docent

studentbehoeftes

hybride leeromgevingen

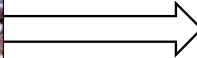
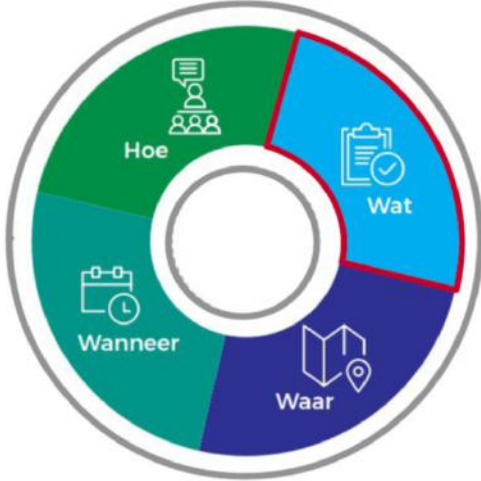
leven lang ontwikkelen

wanneer

blended leren

flexibilisering
flexibel curriculum

Webinar 1 van Keuzevrijheid naar Keuzewijsheid

Webinar 2

Aansluiten op leer- en werkbehoefes van studenten en werkveld in het mbo

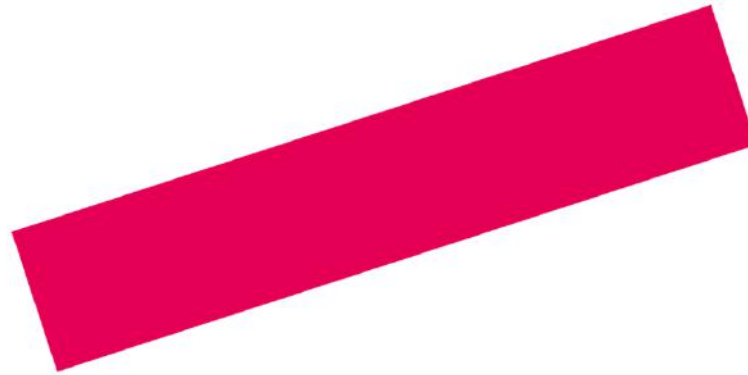
“Ik ben helemaal geen fan van alles in een klaslokaaltje opgeschoteld krijgen”

Practoraat Research Lab & practoraat Leven Lang Flex mboRijnland

Kathinka van Doesum & Jantje Timmerman

Webinar 4-9-2023

Flexibel Onderwijs ontwerpen: hoe doe je dat?

Roel Grol en Elvira Folmer

Waar we vandaag nader op in zullen gaan

- Hoe tot een gemeenschappelijke visie op en gemeenschappelijke ontwerpprincipes en toetsing voor flexibel leren en opleiden gekomen kan worden;
- Welke stappen er van belang zijn bij het ontwerpen van flexibel onderwijs;
- Wat een curriculumherontwerp van leraren in relatie tot hun omgeving vraagt;
- Hoe de diverse fases in herontwerpprocessen gemonitord kunnen worden.

Context: de Academie Educatie van de HAN

- Thuisbasis voor bachelor-, master- en associate degree-opleidingen op educatief gebied
- Om bijvoorbeeld- leraar te worden in primair onderwijs, voortgezet onderwijs, of het middelbaarberoepsonderwijs
- In de vorm van voltijd- of deeltijdstudies, en speciale trajecten (KOP-opleiding)

Onderzoeksteam: kwaliteiten van leraren

Op weg naar een visie op flexibel onderwijs

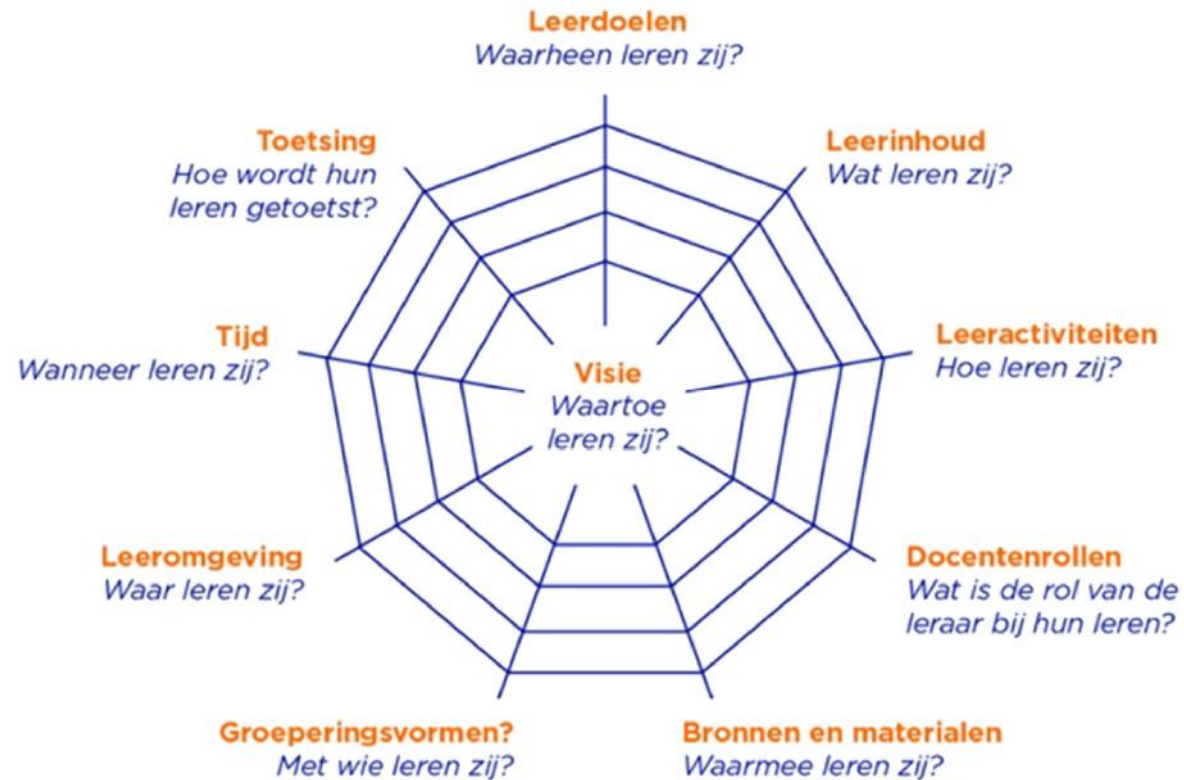
- Bestuursakkoord flexibilisering lerarenopleidingen
- Opdracht Stuurgroep flexibilisering HAN Academie
- Van eigen visies naar een gemeenschappelijke (basis)visie als start voor herontwerp opleidingen; twee processen:
  - Documentanalyse bestaande visies opleidingen
  - Visie-ontwikkeling met werkgroep

Het onderzoek

- Doel en Onderzoeksvragen:
  - Gemeenschappelijke visiekenmerken
  - Gehanteerde ontwerpprincipes
- Aanpak
  - Documentanalyse ZER's 18 opleiding(svariant)en

Visie: what's in a name?

- De visie van het curriculum geeft de basisfilosofie op onderwijs en leren weer (Thijs & Van den Akker, 2009; Van den Akker, 2003).
- Het gaat om algemene principes die aan het onderwijs ten grondslag liggen en dient als belangrijkste oriëntatiepunt voor de andere negen elementen: *leerdoelen, leerinhoud, leeractiviteiten, docentrollen, bronnen en materialen, groepeeringsvormen, leeromgeving, tijd, toetsing.*

(bron: slo, 2023)

Onderdelen

1. Probleemsituatie
2. Waarden student
3. Waarden samenleving
4. Waarden beroep

(bron: slo, 2023)

Visie - analyse

1. Wat hebben we geanalyseerd?
2. Hoe hebben we geanalyseerd?
3. Wat heeft dat opgeleverd?

Waarden Student

```
graph TD; A(Waarden Student) --- B(eigenaarschap / regie nemen); A --- C(keuzemogelijkheden); A --- D(erkenning EVC); A --- E(gevarieerde/diverse instroom/persona's); A --- F(autonomie / relatie / competentie); A --- G(passende leerroutes / versnellen en vertragen / maatwerk); A --- H(ontwikkelenbehoefte / belang van regie nemen); A --- I(student als toekomstige collega / student als partner); A --- J(professionele identiteit / vorming beroepshouding / eigen visie ontwikkelen);
```

eigenaarschap / regie nemen

keuzemogelijkheden

erkenning EVC

gevarieerde/diverse
instroom/persona's

autonomie / relatie / competentie

professionele identiteit / vorming
beroepshouding / eigen visie
ontwikkelen

student als toekomstige collega /
student als partner

ontwikkelenbehoefte / belang van
regie nemen

passende leerroutes / versnellen
en vertragen / maatwerk

Ontwikkelopdracht tijdelijke werkgroep

1. De why van flexibel onderwijs.
2. Kernachtige visie op flexibel leren/opleiden.
3. Set ontwerpprincipes.

SAMENSTELLING WERKGROEP

PABO	TGLO	MASTER	AE
CC's	Mastercoördinator	Beleid	Lerarenopleiders
Programmamanagers Samen Opleiden	Projectgroep FLEX	Projectgroep Curriculum herziening PABO	Procesbegeleiding associate lectoraat de leraar als ontwerper

DE WHY VAN FLEXIBILISERING

Onderwijs **toegankelijker** en **aantrekkelijker**

Voor een **groeierende diversiteit in instroom**

Onderwijs **afgestemd** op kenmerken en behoeften van
scholen in alle **diversiteit** van contexten

Gebaseerd op Manifest Velon Themagroep Flexibel Opleiden, en Van Bommel, 2023

KERNACHTIGE VISIE OP (FLEXIBEL) LEREN EN OPLEIDEN

Wij leiden deskundige onderwijsprofessionals op, die wendbaar zijn in een veranderende wereld, en trots zijn op hun beroep. Vanuit een nieuwsgierige, ondernemende houding geven zij in hun onderwijs betekenis aan maatschappelijke vraagstukken, en blijven zij werken aan hun ontwikkeling. We bieden een programma waarin het beroep centraal staat, waarbinnen studenten keuzes maken, en van en met elkaar leren. Wij hebben oog voor elke student als persoon en professional.

ONTWERPPRINCIPES FLEXIBEL CURRICULUM

1. We werken met leeruitkomsten.
2. We bieden op basis van persona's gestandaardiseerd maatwerk.
3. We bieden studenten passende keuzemogelijkheden op inhoud, tempo, volgorde en toetsing.
4. We begeleiden studenten bij het maken van passende keuzes.
5. We stellen studenten in staat om zoveel mogelijk te leren in de praktijk.
6. We richten het onderwijsarsenaal in vanuit het blended onderwijsconcept^[1].
7. We stellen studenten in staat om te leren in een hybride leeromgeving^[2].
8. We toetsen leerwegonafhankelijk.

... zodat studenten kunnen versnellen/vertragen, keuzes kunnen maken, slim studies kunnen combineren, etc...

^[1] HAN blended leren

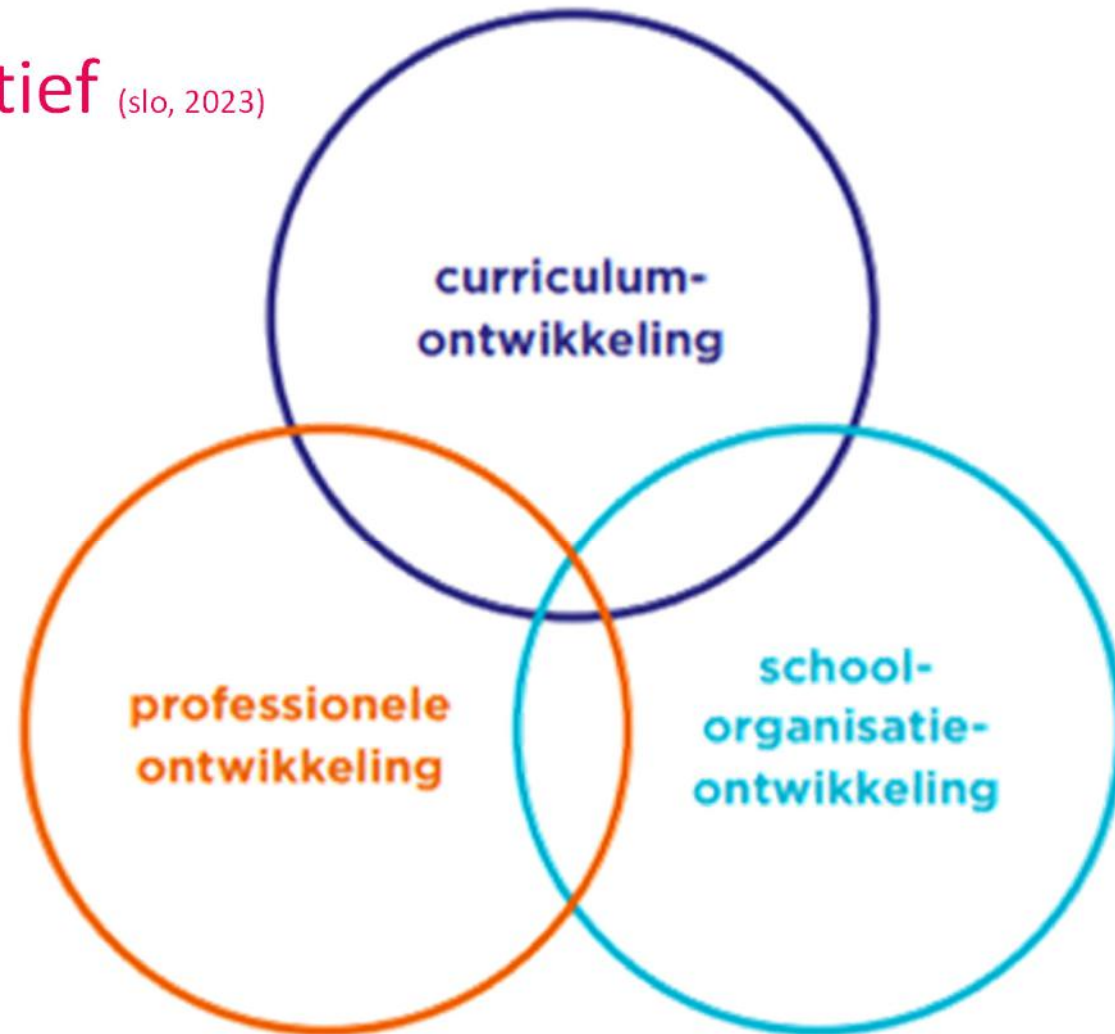
^[2] Zie model hybride leeromgevingen; Zitter en Hoeve 2012

Toetsing

Vervolgtraject om tot een **visie** op **toetsing** en een **toetsbeleid** te komen.

Gebruikmakend van toetsexpertise in het lectoraat, in de opleidingen, in het werkveld, vanuit studenten en uit literatuur/publicaties.

Integraal perspectief (slo, 2023)

De Leraar als Ontwerper

Docenten geven doorvertaling van visie en ontwerpprincipes naar onderwijs- en toetsarsenaal (van beoogd naar uitgevoerd en geleerd curriculum) via de inzet van hun

- VAKINHOUDELIJKE KENNIS
- PEDAGOGISCH/DIDACTISCHE KENNIS
- CURRICULUM-ONTWERPKENNIS
- KENNIS OVER CURRICULUM-CONSISTENTIE

(Huizinga, 2009)

Monitoring

- Beoogd vervolgonderzoek:
het monitoren flexibilisering van het onderwijs

Vragen

SPECIAL INTEREST GROUP
Onderwijslogistiek

Onderwijslogistiek helpt om studenten in zo kort mogelijke leertrajecten op hoog niveau op te leiden en daarbij docenten, locaties en leermiddelen optimaal in te zetten.

SURF

Webinar 4 “Student vraagt, docent volgt !?”

Datum: Woensdag 27 september 2023

Tijdstip: 12.00 uur -13.00 uur

Sprekers: Herma Jonker (Windesheim), Anneke Smits (Windesheim), Lectoraat Onderwijsinnovatie en ICT
Mart Gijsen (zelfstandig onderwijskundige)

- Kunnen docenten zelf bepalen hoe responsief gedrag eruitziet?
- Welke uitdagingen brengt het functioneren in een flexibele onderwijsomgeving met zich mee?
- Hoe verhoudt flexibel onderwijs zich tot de autonomie van de docent?
- Welke ondersteuningsbehoeften hebben docenten als de onderwijsomgeving flexibeler wordt?

